

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Белгилеу

Озгъан шабат кюн битеу къыралыбыз Россейни Кюнюн белгилегенди. Ол байрамга аталып Къабарты-Малкъарда да тюрлю-тюрлю къууанчлы жыйылыула къуралгандыла. Аладан бири - Нальчкини Къырал концерт залыны алында бардырылган «Моя Республика - моя Россия!» деген республикалы фестиваль эди. Ары келген къонакъланы араларында уа КъМР-ни Парламентини бла Правительствоосу, министрстволаны бла ведомстволаны келечилери, атлары айтылган спортчулары бла культурада ишлегенле болгандыла. Шахарларыбызда бла эллерибизде жашагъана да жокълагъандыла ол кюн ГКЗ-ны майданын.

Бирликге, шухълукъга эмда жангы жетишимлеге алландыргъан байрам

12-чи июнда Шогенцов аты срамны бу тийреси Россейни, Къабарты - Малкъарны байрактары, алавы тюрлю-тюрлю келешин шарла бла жасалгъан эди. Келгенле, ачыкъ кёнюн тобонде къуралган кёрмочлеге кърап, мастер - класслага къатышыра онглары болганды. Анда Милет музейден алынган чыгармала эмда республиканы искусстволарыны сабий школларыны окучу-

ларыны ишлери кёргозюлгонгенди. Болончарла уа, сейгенени билеклеринде, жакъларында Россейни байрагын энчи боула бла ылап, «Ленточка» деген акцины бардыргъандыла. Майданда ариу жасалгъан автобусада «Малютка» деген сабий кинотеатр да ишлегенди. Маданият - солгу паркны духовой оркестрини макъамларына эмда урушну бла урунууну ветеранларыны «Эстафета-

хорну жырларына халкъ фольклор коллективле жыйылгъан къонакъла бла бирге жарыкъ тепсеулде анкъ биогенди. Жылы жай кюн да, бу алапат байрамга къуангъанча, ахшылкъыга иянуу сезимлени туудура эди. Байрам концерт башлангандыла, сахнада 12 - чи июнь Россейни халкъыны жашаунда къаллай магына туттаныны, байрамны тарыхыны юсюнден къыска

хапар айтылганды. Сора сёз КъМР - ни Башчысы Юрий Кокова берилгенди. Ол, къыралны адамларын, былайгъа жыйылгъаны да байрам бла алгъыш-лап, тамам жыйрым беш жыл мындан алда РФ-ни Къырал суверенитетини юсюнден декларациягъа къол салынган белгилегенди. «Аллай бир заманга реформаланы къыйын жолларындан өтениш, жамауаты политика системасы толусунай торленгенди, федерализм бла кеп партиялы, кишиге бойсунмагъан СМИ органла къуралгандыла, дегенди Юрий Александрович. - Россейни жангы политикасыны баш борчу - ол граждандарны къоркъусулукълары бла тынчлыкларда». Ызы бла ол биогенно къыйын болуптада, барыбыз да бирлесип, къыралыбызгъа болушурга, анга иянууубузну кючлерге кереклигибизни чертгенди. Башчы дартында ата - бабаларыбыз къыйын бирлиги, шухълукуну төрелерин бузмай, телонени байламлыктарын андан ары айнытырга тийишлигин белгилегенди. «Бу жолгъу Россейни Кюнюн Къабарты - Малкъарны жамауаты, битеу да къыралны граждандарына, къыйын болуптада тобейди. Алай ол чурумладан да халкъларыбыз өтери-клерине, андан ары айныркъыларына ишеклик жокъду. Биогеннокъде да, башха заманлада, республикабызны адамлары Россейни кючлеге, даражасын кетюрюге дайым да уллу кючлерини къошханлай келедиле. Жерлеш алимле-рибиз, культура бла искусствода ишлеген адамларыбыз, белгилли спортчуларыбыз Ата журтубузну атын дунияда иги бла айтдырвалары къуандыргъан шартды», дегенди Юрий Коков.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Байламлыкъла

Юрий Коков Халкъла аралы черкес ассоциацияны исполкомуну башчылары бла тубешгенди

13-чо июнда Правительствоу июнде Юрий Коков Халкъла аралы черкес ассоциацияны (МЧА) исполкомуну таматалары бла тубешгенди. КъМР-ни Башчысы таш къырраллада жашагъан ата журтларыбыз бла байламлыкъланы андан ары кючлендирге эмда айнаыт барырга, миллет хазналары, маданиятны сакъларгъа, барысына да магыналы жумушланы тамамлауда кюнчо биригирге кереклисин чертип айтханды. Тубешуге МЧА-ны президенти Хаути Сохроков, бу биригуню вице президенти, Къара тенгизни жагъасындагы шапсуланы «Адыгъ Хаслерини» председатели Маджид Ча-

чух, Иорданияда Жандауурлукъ черкес биригуню таматасы Самир Кардан, ол биригуню исполкомуну члени Зияур Нагуар, МЧА-ны исполкомуну члени, КъМР-ни «Адыгъ хасер» республикалы организациясыны председатели Мухамед Хафиз, МЧА-ны исполкомуну члени, Тюркеде «КАФ-ФЕД» организациядан Доган Озден, МЧА-ны исполкомуну члени, Сирияда Жандауурлукъ черкес биригуню келечисин Орфан Барсик да къатышхандыла эмда бир-бир магыналы проблемаланы юслеринден келеслери оюмларын билдиргендиле.

КъМР-ни Башчысы бла Правительствоу прес-службасы.

Эл молк

Тирликни ёсдюрююню Ышаннгылы амалы

РФ-ни Эл молк министрствосуну мелиорация департаментини башчысы Даниил Путьин алгъаракълада Къабарты-Малкъарга келген эди. Ол мында агропромышленность комплексе бир къуууну предпрятяны иш бла шагырейленгенди, деп билдиргенди республиканы Эл молк министрствосуну прес-службасында.

КъМР-ни Правительствоосуну таматасыны орунбасары - эл молк министр Муаед Даров бла бирге Путьин терк айныган терк бахчылыкъ бла кюрошген «Зелени»: ООО-гъа, тахта кёгетлени ёсдюрюю эм жарашдырыу жаны бла къармашхан «Зеленая компания-гъа» да барганды. Къонакъ-

эл молк управлениланы таматалары эмда бу сферада урунганла къатышып тобешуу бардырылганды. КъМР-ни Эл молк министрствосуну битимчилик эм агроэкономика бёлюмюно консультанты Ирина Балкарова билдиргенге кёре, «Россиёде эл молк жерле мелиорация системаланы

ла андан сора «Прохладно» ачыкъ акционер обществода тахта кёгетлени бла картоду сакълуучу, жарашдырыуучу эмда сатыгъа хазырлауучу объектни къурулушунда да болгандыла. Бу объектини барында да шёндюю технология хайырланганы себепли, ол санда сууну бюрдюрюп сугъаруу системала да, алай иги хайыр берликдиле, деп аллай оюмга келгендиле кеслери да.

Ызы бла республиканы эл молк жерлеринде мелиорация системала не халда болгъанларыны, алавы айнаыту жолларыны юсюнден кенеш бардырылганды. «Терк бахчылыкына бла тахта кёгетчиликни айнаыту Къабарты-Малкъаргъа эм магыналы борчылдан бириди. Алавы толтурчуна республикада битеу онгла бардыла. Дагында айтырдыкмы: эл молкде жаланда продукцияны ёсдюрюю бла чекленин къалмай, аны жарашдырыгъа да эс бурургъа керекди», дегенди департаментни башчысы.

Кенеш бошалгъандан сора Прохладны шахарны бизнес-инкубаторунда, республиканы битеу районларыны администрацияларыны башчылары, 2014-2020 жылланы чеклеринде айнаыту» деген программаны кезиунде республикада битеу тюрлю мелиорация болгъан 3.4 минг гектар жер берилгенди хайырланылгъары.

ОМАРПАНЫ Мурат.

Транспорт

Жол хакъыгъа къошулукъду

Нальчикде жюрюген автобусада бла троллейбусада жюрюню хакъы оч сомгъа кётерюлукъду. Шёндю билет он сом тура эсе, 21-чи июнда башлап аны кюнчо энди 13 сом төлерге керек болукъду. Былай ою шахарны жер-жерли администрациясында бардырылган кенешде этилгенди, деп билдиргенди муниципалитетини прес-службасында.

Багыла, айтылгъаныча, жаланда автобусагъа бла троллейбусагъа кетюрюлукъдуле. Маршруткала он санга кирмейдиле. Шёндюге дери уа ала 2010 жылда кёбейген эдиле. Алай андан бери отлукуну, электрокюнчо, техникагъа керек затланы, чарланы багъасына 40-55 процент чаклы къошулганды.

Бизни корр.

Интернет-сайт

Ачыкълыкъгъа энтта бир атлам

Бизге Бахсан району администрациясыны прес-службасында билдиргенлерине кёре, жер-жерли самоуправление органыны ишлеринде жашырынлыкъла болмагъанын адамлагъа тура этер умут бла аны официалый сайтында «Активный сельчанин» деген форум къуралганды. Бу бёлюмде жамауатыны келечилери келеслери энчи оюмларын айтыргъа эмда предложениларын, башламчыктарын да билдирге болукъдула. Району администрациясыны башчысы Хасан Сижаевге сорууларын а аны интернет - примыйнине «обратная связь» деген бёлюмю болушугуу бла бералыкъдыла. Улуу Хорламыны 70 - жыллыкъ байрамына аталып, сайда саулукъда - сенликде жашагъан ветеранланы тизмеси бла портретлери салынгандыла. Крем - Константиновка элде 9-чу Майда «Елом-сюз полк» акцины барууну байламгъан

суратла да мында энчи жерни аладыла. Муниципалитетини интернет - порталына къарагъанла районуну жангылыкъларында халпары болукъдула, «Баксанский вестник» газетни кезиулю номери окъулушкъдыла эмда социологияны анкетаны сорууларына жууаларын бералыкъдыла. Статистиканы эселлерине кёре, району администрациясыны сайтына кюзден аслам адам киреди.

Бизни корр.

Жазылыу - 2015

Хурметли жамауат!
• Сиз республикабызда тамамланган ишлени юслеринден толлу хапар алыргъа сюе эсегиз;
• сиз ёз халкъыгъызы адымы болгъаныгъызы дайым сезгенлей турурга излей эсегиз;
• сиз малкъарыларыны тарыхларыны, культураларыны, төрелерини эмда одетлерини, алавы бюгюнню жашауларыны, жетишимлерини эм проблемаларыны юсюнден кёбюрек билрге итине эсегиз.

«ЗАМАН» ГАЗЕТГЕ ЖАЗЫЛЫГЪЫЗ.

Аны бетлеринде сиз кеп сейирлик затла табарыкъсыз, ол хар юйорге да керек болгъанына тошюнорюксыз.

Бизни индексибиз - 51532

Акция Зарядкагъа тизилигиз!

Республиканы ара шахарыны культура эм солуу паркында Россияны Кюнове жораланы «Налчик, кюн ап!» деген улуу акция бардырылганды. Аны «Къатындагынгга болуш» деген сабий эм жаш тѳлю жамауат организация КЪМР-ни Билим беруи, илму эмда жаш тѳлю ишлери жаны бла министрствосу, Спорт министрствосу, Кѳп функциялы жаш тѳлю араны, «Медведь» спорт клубуна себеллик этиулеру бла кыраганды.

Быйк кюн «Чай койночо» ал Кюно керти да магыналы байрам болгъанын, миллетлени бириктиргенин чертти айтханды.

«Къабарты-Малкъарны жаш тѳлюсю саулукту яшаууну сайлагъанын мен билеме, алай эсе уа, мындан ары хар шабат жон бойнда болук зарядкагъа асылт адам келлигине ойланма. Аны сизге республикада, кыралда, андан тышында да атлары кенг беллиги спортчула, тренерле этирилдише, ала, мен оюм эткенден, бек иги шадрт» - дегенди.

Право Улутхачыны табаргъа болушханнга - ахча саугъа

Финансла министрствону департаментини директору Елена Яковлева ведомство коррупциячылыны ачыкларгъа себеллик эткенге сауга бермеэлигин билдиргенди. Алай аны мажарыну башха амаллары бардыла, дегенди ол. Сѳз ючюн, улутхачыла телеген тазирле.

Бу оюм Къырал Думада коррупциячы оюсонден билдирген адаманы кыорууну оюсонден бардырылгъан «чѳрѳк стора» айтылганды. Улутхачыны кырундан тутаргъа болушханнга тазирни 5-15 процентин берирге керекди деген предложение ма анда этилген эди.

Жангыз да бу аханы ѳлчѳмю ою миллеттен кен болгъанын.

Аны бла байламлы жыйылгъан эки соруну тинтирге белгилегенди. Биринчиси - быйыл премияла адамлык жанындан тюзмодле. Экинчиси - аланы кырал берирге тийишлери (кимге, аханы кыйдан табаргъа эм б).

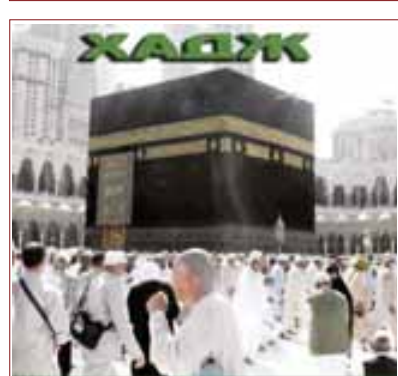
Бу башламчылыкны бардыруу бюджетге аур тьерге керек туюндго, - дегенди Елена Яковлева. - Быйл саугъалану амалы анга келтирилк зарынны компенсациясча болса керекди. Законопроект а соруну бу жанына кыламызды. Баям, премияны ѳлчѳмю бла аны тѳлѳну заманн казнагъа ахча келгени бла келтирирге керек болур.

Башхача айтханда, бюджетте толгъаны бла информатору бочасы да аурларныкыды. Ары азыркъ тоушен эсе уа, ол да «сауб» демеклик ючюн ишленгѳн болукду.

Адамлык жаны бла байламлы сору а даулаш тутумдаргъанды. Кенгешлене барыса да коррупционерни оюсонден билдиргени тилбаракъгъа санаргъа жарамгъанын чертгенди. Инсан тюзлѳк ючюн коруше эсе, анга башха ат табаргъа тийишлери. Анга керѳ РФ-ни президентини Коррупциягъа кыжау коруш жаны бла управленийыны башчысыны орунбасары Валентин Михайлов право лингвистеге алай сѳз табаргъа болушларын тилегенди. Сѳз ючюн, дегенди ол,

ПРОКУРАТУРА Жюзден асламгъа - амнистия

КЪМР-ни прокуратурасы РФ-ни Къырал Думасыну Улуу Жораланы 70-жыллыгына жоралап, амнистияны бардырууну оюсонден бегими кырал улуттуругъанын контрольда тутады.

Бюгонлюкде жууапха тартуу системаны уржедетяларыннда тутуул тургъан 101 адам амнистиягъа тоушенди. Аладан 9-сую тиширыладыла.

Бириме келтирмегеним бек соккурдым. Келѳр шабат кюн аламы да алып келликме, - дегенди жашуу келген тишируу. **ХОПАЛАНЫ Марзият. СУРАТЛАДА:** Асланбек Хуштоу; бардыкны кезуонду; Сурапаны автор алгъанды.

Къошакъ билим Сабийлени кесине тартхан «Метеор»

Тырысуузда сабийлени эмда жаш тѳлюсю хуерликерини ачыкылеу жаны бла Мокъсаланы Магомѳ атлы араны эм уллу бѳлѳнлеринден бири «Метеор» жаш тѳлю клубу. Аны ичинми, борчылары оюсонден башчысы Валентина Ивановна айтады:

«Мында жети сабий биригу барды: техника, ракета, авиа, авто моделлени кырауучула, дикзан бла корешлене, жаш хикмиле эмда «Юные леди». Азыр акиси кен болмай ишлеп башлагъандыла.

Билим беруи программаны педагогъа келери жарашдырадыла. Анда сабийлени жыл салнарны, психология жаны бла энчикликерине да уллу эс бурулады. Окуу теориядан башланады, алай аслам заман а сынау иште берилди. Абыри кырагъанлардыла, техника документацияны хайырлануугъа да юйретирге коруешбѳ келгенлени.

Биригуилени барыса да битеу керек затта бла, ол санда мѳбѳль, инструмент, станокла, басма материалла бла, толусундай жалчытылындыла. Аны хайырындан битеу билим беруи программаланы тынгылу толтуруугъа амал барды. Мында окугъанла араны кесинде бардырылгъан ишлеге урѳлу, районда, республикада конкурслагъа, аришууге да жетишми кыташдыла.

Россейни Жгитити, лѳтчик космонавт Федѳр Юричхин хорламда Локитланы Муратны, Байказыпаны Рамазанни эмда Хайкалы Махитни кыйыларны уллула. Ала торлою-торлою нуманцияларда бирини жѳрлени алып, аны бла команданы ол хорламгъа келтиргенди. Авиамодельни кырауучу кружокда корушген Тихон Капитанов а

да барды кыйыларны. Гуданалы Юруслан, Руслан Бишенов, Шахмарзаланы Валерий, Наталья Симонова, Марина Хохлова эмда Марина Хохлова кеслерини ишлерин ий билген, уста педагогъдыла. Басмагъа **ТЕМИЛРАНЫ Анатолий** азырларгъанды.

Футбол Беслан Шачев Роналдуган артка къалмагъангы

Къабарты-Малкъарны футболдан чемпионатыны онбиринчи турундан артык сейр оюнну ким да сакъламай эди. Алчы юч команда, артык бек кыйналган, кеслерине кезилу оюкала болгъанды.

Жаланда «Спартак-Нальчикни» жаш тѳлю командасы бла Бахсанны «Автозвастыны» матчларын белгилерге болукду. Спартаккъа республиканы эм ючлюк командасы бла тоушенди уренире къабакларыны жангыз да эки толги ийдрегенди. Ала турно йаидеда онемини жерде болгъанларына эсе алмасак, урѳган, алагъа урѳган голлары аны бир кыруу. Анга керѳ уа, ала республиканы баш лигасында алчкъмазгъа коруширликери баямды. Бахсанчистаны бирер голну «Кахун» бла «Логоваз» да алгъанды.

КОМАНДАЛА	О	Къ	Тѳ	Х	Т	Оч
1. «Кахун» Кахун	11	9	2	0	41-6	29
2. «ЛогоВАЗ» Бабулѳнт	11	9	2	0	45-15	29
3. «Автозвасты» Бахсан	11	9	1	1	50-15	28
4. «Бахсан» Бахсан	11	6	2	3	17-24	20
5. «Союз» Нальчик	11	6	1	4	31-20	19
6. «Кенж» Кенже	11	6	1	4	39-31	19
7. «Нарт» Нарткала	11	6	1	4	32-24	19
8. «Кабардей» Н.Черѳк	11	5	3	3	25-22	18
9. «Бедик» Аргудан	11	5	2	4	19-17	18
10. «Велес» Карагач	11	4	1	6	27-42	13
11. «Чегем-2» Чегем	11	4	1	6	20-29	13
12. «Спартак-Нальчик-мол»	11	4	0	7	24-21	13
13. «Терек» Терѳк	11	3	0	8	22-38	9
14. «Штаун-Аркада» Чегем	11	2	1	8	20-34	7
15. «Псыгансу» Псыгансу	11	1	0	10	8-39	3
16. «Родник» Псынадаха	11	0	0	11	20-58	0

Билдирүү Мекямы - эркин, айшын - татыулу

Нальчикке Эльбруска оранда, 15 а (Лотус -1-ни кытадынд) «Калина красная» деген куучу очло ѳдѳрлючюлѳ жаны юй ачыгъанды. Аны 600 олтургу жери барды, анда тойло, банкетле, корпоративле эмда башха куурунчыни биле бардырыгъа битеу огул куралгъанды. Хар кимини эчине эсе бурулады, шалапа да бирча адеплие болуп сайыптонгъанды.

УЧРЕДИТЕЛЬСКОЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАРЫ РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТАЛАНЫ Жамал
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
БЕШПАЙДАНЫ Муталын (баш редактору орунбасары)
ТЕКУЛАНЫ Хава (баш редактору орунбасары)
ТОКЪЫЛЛАНЫ Борис (жууалы секретары)
САРАККУЛАНЫ Асият
ТИКАЛАНЫ Фатима

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору приемни - 42-43-01.
Баш редактору орунбасары - 42-38-21, 40-84-82.
Жууалы секретары - 42-66-85.
Секретарин - 40-93-62, Корреспондент - 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕ.НОМЕРИ:
Жамауат-ноутника жашуу - 42-67-68, 42-24-02.
Култура - 42-75-82.
Социальды-экономика - 42-66-73, 40-59-18.
Жангылмакълэм эс стора - 40-39-93, 42-66-71.
Окуучулары бла байламчыла курууну эс рессла - 42-37-94.
Тилманча - 47-31-28, Сурут алычуу - 42-68-72.
Бухгалтерия - 42-30-87.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кырагът жюрютмедин.
Кюл жамалдагъа рѳсѳия улушѳсий эм ала артка кытайрылмадыла.

Газетте басылгъан материалла айтылган оюмла редакцияны баш келешимге болукду. Алай айтылган хар зат ючюн

Россей Федерациясы Басма юскерини законун тийишлинде материалланы авторлары кеслерини жууапдыла.

Редакция автордан 400 газет тизгенден (машина бла кажалтан 5-6 бет) кетиме алмайды.

Газет Басмамы эм асламы информация эркинликери кырууну жаны бла Къабарты-Малъкары регион инспекцияга 1994 жылда 14-июньда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КЪМР-ни Басма эмда асламы коммуникацияны бла кырап комитетини компьютер службагъа хазыр эткенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басылгъанды.
Нальчик шаары, Ленин алы проспек, 33

Газетни ислерине тапдыруу ючюн КЪМР-ни почта сазыны федеральны Управленийысе жууапдыла.
Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газеттени ронинагъа сатуу ючюн КЪМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жууапдыла.
Телефон: 42-69-34

Номерге графике кѳре 19 00 сагъатда кыоз салында, 20 00 сагъатда кыоз салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИ ЧЫЪЪАРЫША:
Текуланы Хава - дежуурны редактор.
Кесуочуланы Эльфия - жууалы секретары орунбасары, Засканы Лида - (1-2-чи бетле), Вийчеккуланы Жаннета - 3 (3-4-чи бетле) - корректор.
Тиражы 2100 экз. Заказ № 989

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИУЛАТЫНЫ АДРЕСИ:
36000, Нальчик шаар, Ленин алы проспек, 5.
электрон почта: elbor_50@mail.ru